

Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti

"Təsdiq edirəm:"

Tədris məsələləri üzrə prorektor vəzifəsini icra edən

[Signature] dos.Zaur Məmmədov.
"12" *[Signature]* 2026-cı il

Fənn əllabusu
(işıqlı tədris proqramı)

İxtisas: 6001009 – İbtidai sınıf müəllimliyi.

Fakultet: Filologiya və İbtidai təhsil.

Kafedra: "Fizika, kimya və biologiya".

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: İbtidai sınıflarda heyat bilgisi və onun tədrisi metodikası.

Fənn proqramı: Fənnin işıqlı proqramı "Fizika, kimya və biologiya" kafedrasının 22.01.2026-cı il tarixli (protokol № 06) iclasında müzakirə olunub, məqsəduyğun hesab edilmişdir).

Kodu : İPF-B08.

Tədris illi: II (2025-2026).

Semestr: IV (Yaz).

Tədris yükü : Cəm 150 saat. Auditoriya saati - 45 (30 saat mühazirə, 15 saat seminar məşğələ).

Tədris forması: Əyani.

Tədris dili: Azərbaycan dili.

AKTS üzrə kredit: 5 kredit.

II. Müəllimlər haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: *Ağayev Qorxmaz Kazım oğlu, biologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (mühazirə).*

E-mail ünvanı: qorxmaz-1976@mail.ru

Məsləhət saati: II günlər, saat 15⁰⁰ -16³⁰-dək.

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: *Şəmmədov Ramiz Zeynulla oğlu, biologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent (seminar məşğələ).*

E-mail ünvanı: rehammadil@gmail.com

Məsləhət saati: III günlər, saat 15⁰⁰ -16³⁰-dək.

Kafedranın ünvanı: Lənkəran şəhəri, H.Z.Tağıyev küçəsi, 118.

III. Təvsiyə olunan dərslik, dərs vəsaiti və metodik vəsaitlər:

Əsas:

1. Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil məktəbləri üçün "Heyat bilgisi" fənni kurikulumu (I–IV sınıflar). Bakı, 2008.
2. E. Yunusov, E. Kazımzadə, F. Ələkbərov, G. Mehdiyeva, E. İmanov, Y. İslamzadə. "Heyat bilgisi" fənni üzrə 1-ci sınıf üçün metodik vəsait. Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi nəşri, 2023–2025.
3. H. Hacıyeva, F. Orucov, O. Qafarova, S. Axundova. Heyat bilgisinin tədrisi metodikası. Bakı, 2013.
4. H. Hacıyeva, S. Axundova. Azərbaycan Respublikasında ali təhsilin bakalavr pilləsində ibtidai sınıf müəllimlərinin hazırlığı üzrə "Heyat bilgisi və onun tədrisi metodikası" fənninin kurikulumu. Bakı, 2010.
5. "Heyat bacarıqlarına əsaslanan təhsil". Müəllimlər üçün tədris vəsaiti. Bakı, 2006.

6. N. Zeyniyev, R. Sultanov, A. Axundov, T. Tağıyeva, S. Ababşova. Həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası. Bakı, 2016.
7. V. İsmayılov, N. Zeyniyev, T. Tağıyeva, Ü. Quliyeva. Həyat bilgisi. Bakı, 2014.

Əlavə:

8. A. İbrahimov. Botanika. Bakı, 2004.
9. A. Mehrabov və b. Pedaqoji texnologiyalar. Bakı, 2006.
10. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası (Əsas qanunu). Bakı, 2005.
11. Q. Ağayev. Coğrafiya, I hissə. Bakı, 2024.
12. R. Sultanov, Ə. Hüseynov, N. Cümşüdoğa. Təbiətşünaslığın əsasları. Bakı, 2001.
13. S. Zamanlı. Azərbaycan Respublikasının tarixi günləri və milli bayramları. Bakı, 2001.
14. Y. Kərimov. Təlim metodları. Bakı, 2007.

IV. Perekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa bir fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni zamanda başqa fənnin tədrisinə ehtiyac yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi: İbtidai siniflərdə həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası pedaqoji elm sahəsi kimi ibtidai sinif şagirdlərində həyatı biliklərin sistemli şəkildə öyrədilməsi və onların şüurlu mənimsənilməsi prosesinin elmi əsaslarını araşdırır. Bu fənn təlim prosesinin məqsədi, məzmunu, metodları, forma və vasitələri, eləcə də müəllim və şagird fəaliyyətinin qarşılıqlı əlaqəsini öyrənmə obyektinə çevirir. Fənnin tədrisi ibtidai sinif şagirdlərinin idraki fəallığını, müşahidə və təhlil bacarıqlarını inkişaf etdirməklə, onlarda ətraf aləmə elmi münasibətin və ilkin dünyagörüşünün formalaşmasına xidmət edir. Həyat bilgisinin tədrisi metodikası real həyat hadisələri və təbiət prosesləri əsasında biliklərin mənimsədilməsinin optimal yollarını müəyyənləşdirir. Bu prosesdə faktların, anlayışların, qanunauyğunluqların və elementar nəzəri biliklərin şagirdlərin yaş və psixoloji xüsusiyyətlərinə uyğun şəkildə təqdim edilməsi əsas məqsəd kimi qarşıya qoyulur. Fənn eyni zamanda əldə olunan biliklərin gündəlik həyatda tətbiqinə və ibtidai sinif şagirdlərinin sosial-mənəvi inkişafına zəmin yaradır.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII. Qiymətləndirmə: Tələbələrə biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri smestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal	əla	A
81-90 bal	çox yaxşı	B
71-80 bal	yaxşı	C
61-70 bal	kafi	D
51-60 bal	qənaətbəxş	E
51-baldan aşağı	qeyri-kafi	F

IX. Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə Universitetin daxili nizam–intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.

X.Təqvim planı: Mühazirə - 30 saat, seminar məşğələ - 15 saat, cəmi - 45 saat.

№	Keçirilən <u>mühazirə</u> , <u>seminar</u> , məşğələ, laboratoriya və sərbəst mövzuların məzmunu	Saat		Tarix	
		müh	sem.	müh	sem
1	2	3	4	5	6
1.	Mövzu 1: Həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası fənninin məzmunu, məqsəd və vəzifələri. Plan: 1. Həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası fənninin metodoloji əsasları. 2. Həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası fənninin məzmunu. 3. Həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası fənninin tədrisinin məqsəd və vəzifələri. 4. Həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası fənninin xarakterik xüsusiyyətləri. Mənbə [1,2,3,4,6,7,9,14]	2	2		
2.	Mövzu 2: Kainat və Günəş sistemi haqqında anlayış. Günəş sistemində daxil olan planetlər və digər səma cisimləri. Plan: 1. Kainatın (kosmosun) quruluşu, qalaktikalar və ulduzlar haqqında biliklər. 2. Günəş sistemi və Yer bu sistemdəki mövqeyi. 3. Günəş sistemini təşkil edən planetlər və digər səma cisimləri. Mənbə [1,3,4,5,6,7,11,12]	2			
3.	Mövzu 3: Yer planeti, onun forması və ölçüləri. Yer daxili və səth quruluşu. Materik və qitələr. Təbii fəlakətlər. Plan: 1. Yer planeti, onun forması və ölçüləri.	2	2		

	<p>2. Yerin daxili quruluşu. 3. Yer qabığının hərəkəti. Vulkan və zəlzələlər. 4. Yer səthinin quruluşu, əsas relyef formaları. 5. Materik və qitələr haqqında ümumi məlumat. 6. Təbii fəlakətlər zamanı əhəlinin müdafiə edilməsi. Mənbə [1,3,4,5,6,7,11]</p>				
4.	<p>Mövzu 4: Plan, xəritə və qlobusla tanışlıq. Cəhətlərin təyini. Plan: 1. Plan, xəritə və qlobusla tanışlıq. 2. Məhəllin planı və xəritə üzərində aparılan ölçü işləri. 3. Üfün cəhətləri və onun təyini. 4. Məhəldə ölçü işlərinin aparılması xüsusiyyətləri. Mənbə [1,3,4,5,6,7,11]</p>	2			
5.	<p>Mövzu 5: Atmosfer. Yerin hava təbəqəsi haqqında anlayış. Plan: 1. Havanın tərkibi və xassələri. 2. Hava təbəqəsinin quruluşu və əhəmiyyəti. 3. Külək, onun gücü və ondan istifadə edilməsi. 4. Hava haqqında məlumatların verilməsinin əhəmiyyəti. 5. Havanın çirklənmə mənbələri, təmizlənməsi və mühafizəsi ilə bağlı tədbirlər. Mənbə [1,3,4,5,6,7,11,12]</p>	2			
6.	<p>Mövzu 6: Hidrosfer. Təbiətdə suyun əhəmiyyəti. Plan: 1. Suyun tərkibi, əsas xassələri. 2. Suyun təbiətdə dövrəni və onun əhəmiyyəti. 3. Dənizlər, okeanlar və şirin su mənbələri. 4. Suyun çirklənmə mənbələri və mühafizəsi. 5. Suyun təmizlənmə üsulları. 6. Azərbaycanın daxili suları. 7. Xəzər dənizi və onun sərvətləri. Mənbə [1,3,4,5,6,7,11,12]</p>	2	2		
7.	<p>Mövzu 7: Dağ süxurları və onların növləri. Torpaq və onun tərkibi. Plan: 1. Dağ süxurları və onların növləri. 2. Faydalı qazıntılar və onlardan səmərəli istifadə. 3. Respublikamızın əsas faydalı qazıntıları. 4. Torpaq və onun tərkibi. 5. Azərbaycanın torpaq örtüyü. 6. Torpaqların pozulma səbəbləri və onun qarşısının alınması. Mənbə [1,3,4,5,6,7,11,12]</p>	2		2	
8.	<p>Mövzu 8: Həyat bilgisi üzrə mikrobioloji anlayışlar. Plan: 1. Mikroorqanizmlər və onların xüsusiyyətləri. 2. Bakteriyalar və onların təsnifatı. 3. Viruslar və onların quruluşu. 4. Göbələklər, onlardan meşətdə və tibbdə istifadə edilməsi.</p>	2			

	5. İbtidai heyvanlar. Mənbə [1,3,4,5,6,7,8,12]				
9.	Mövzu 9: Botaniki anlayışlar. Bitkilər və onların təbiətdə rolu. Plan: 1. Bitkilər aləmi və onun xarakteristikası. 2. Bitki örtüyünün təbiətdə və insan həyatında rolu. 3. Azərbaycanın bitki örtüyü. Mənbə [1,3,4,6,7,8,11,12]	2			
10.	Mövzu 10: Zooloji biliklər. Heyvanlar aləmi. Plan: 1. Heyvanat aləminin təbiətdə və insan həyatında əhəmiyyəti. 2. Heyvanların müxtəlifliyi və təsnifatı. 3. Azərbaycanın heyvanat aləmi və onların qorunması. Mənbə [1,3,4,5,6,7,8,11,12]	2	2		
11.	Mövzu 11: Anatmik-fizioloji biliklər. İnsan orqanizmi və ətraf mühit. Plan: 1. Mühit amilləri və onların orqanizmlərə təsir mexanizmləri. 2. İnsan bioloji və sosial varlıq kimi. 3. İnsan orqanizminin quruluşu. 4. İnsanların sağlamlığı, onu möhkəmləndirən və pozan amillər. 5. Xəstəliklər və onlardan qorunma yolları. 6. Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında biliklər. Mənbə [1,3,4,5,6,7,11,12]	2			
12.	Mövzu 12: Dünyanın əhəli. Cəmiyyət, şəxsiyyət və ailə. Plan: 1. Dünya əhalisi və onun artımı. Əhali sıxlığı. 2. Əhəlinin məskunlaşması, onun forma və xüsusiyyətləri. 3. Əmək ehtiyatları və əhəlinin məşğulluyyəti. 4. Təbiət və cəmiyyətin qarşılıqlı əlaqəsinin inkişaf qanunları. 5. Ailə və onun qanunları, adət-ənənələri. 6. Azərbaycanın dövlət rəmzləri. 7. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. 8. Azərbaycan incəsənəti (memarlıq, rəssamlıq, musiqi, zərgərlik, xalçaçılıq). Mənbə [1,3,4,5,6,7,8,10,13]	2	2		
13.	Mövzu 13: İqtisadi və hüquqi biliklər. Beynəlxalq aləmdə baş verən ictimai hadisələr. İqtisadiyyat. Məlqət problemləri. Plan: 1. Dövlət və onun strukturu, idarəetmə qaydaları. 2. Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafı. 3. Beynəlxalq təşkilatlar və insan hüquqları. 4. İqtisadiyyat və sənaye sahələri. Nəqliyyat. 5. Kənd təsərrüfatı və onun inkişafı. 6. Məlqət cihazları və avadanlıqları, onların təhlükəsiz	2	2		

	işlədilməsi. 7. Elektrik haqqında anlayış. Təhlükəsizlik tədbirləri. Mənbə [1,3,4,5,6,7,13]				
14.	Mövzu 14: Mənəvi-əxlaqi dəyərlər. Adət və ənənələr, bayram və mərasimlər. Plan: 1. Adət-ənənələr, bayramlar və mərasimlər. 2. Azərbaycanın görkəmli şəxsiyyətləri (alim, yazıçı və şairlər, əmək və müharibə qəhrəmanları) 3. İslam dini və onun şəxsiyyətin formalaşmasında rolu. 4. Milli dəyərlərimiz və onların qorunması. Mənbə [1,3,4,5,6,7,9,10,13]	2			
15.	Mövzu 15: İbtidai siniflərdə həyat bilgisinin tədrisi xüsusiyyətləri. Plan: 1. Həyat bilgisi fənninin tədrisində təlim prinsipləri və onların qarşılıqlı əlaqəsi. 2. Həyat bilgisinin tədrisində əyani və praktik metodlar. 3. Həyat bilgisi dərslərində fəal təlim üsullarının tətbiqi metodikası. 4. Həyat bilgisinin tədrisinin təşkili metodları. 5. Həyat bilgisinin tədrisində tərbiyə məsələləri. 6. Həyat bilgisinin maddi-texniki bazası. Mənbə [1,2,3,4,5,6,7,9,14]	2	1		
	Cəmi:	30	15		

XI. Fənn üzrə tələblər, tapşırıqlar:

Tələblər:

Kursu mənimsədikdən sonra tələbələr:

- Həyat bilgisi fənninin məqsəd və vəzifələrini izah etməyi;
- İbtidai sinif şagirdlərinin yaş və psixoloji xüsusiyyətlərinə uyğun təlim məzmununu şərh etməyi;
- Həyat bilgisi fənninin əsas anlayışlarını (təbiət, insan, cəmiyyət, sağlamlıq, təhlükəsizlik və s.) izah etməyi;
- Fənnin digər tədris fənləri ilə inteqrasiya imkanlarını əsaslandırmağı;
- Həyat bilgisi dərslərinin planlaşdırılması və təşkili prinsiplərini izah etməyi;
- Fəal və interaktiv təlim metodlarının həyat bilgisi dərslərində tətbiqini əsaslandırmağı;
- Şagirdlərdə sosial, ekoloji və mənəvi dəyərlərin formalaşdırılması yollarını şərh etməyi;
- Həyat bilgisi fənni üzrə qiymətləndirmə və monitorinq mexanizmlərini izah etməyi bacarmalıdırlar.

Tapşırıqlar:

- Elmi və metodik mənbələrə əsaslanmaqla həyat bilgisi fənninin mahiyyəti, məqsədi və ibtidai təhsildə rolu barədə nəzəri təhlilin aparılması;
- İbtidai siniflər üçün nəzərdə tutulan həyat bilgisi mövzularının yaş xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq metodik təhlilin verilməsi;
- Təbiət, cəmiyyət və insan münasibətlərinin həyat bilgisi dərslərində tədrisinə dair konkret praktik nümunələrin hazırlanması;
- Həyat bilgisi fənnində istifadə olunan fəal təlim metodları, didaktik oyunlar və müşahidə fəaliyyətlərinə dair təqdimatların hazırlanması;
- Şagirdlərdə ekoloji mədəniyyət, sağlam həyat tərzi və təhlükəsiz davranış vərdişlərinin formalaşdırılmasına yönəlmiş metodik yanaşmaların müqayisəli elmi təhlilinin aparılması;

- Həyat bilgisi dərslərində formativ qiymətləndirmənin tətbiqi mexanizmlərinə dair nümunə tapşırıqların tərtib edilməsi.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirələr, seminarlar, praktiki tapşırıqlar;
- təqdimatlar və müzakirələr, debatlar;
- müstəqil iş/araşdırma (məsələn, praktiki nümunələrlə iş);
- layihələr;
- rollu oyunlar;
- hesabatlar;
- qrup qiymətləndirməsi;
- video və audio konfrans texnologiyaları;
- video və audio mühazirələr;
- simulyasiyalar və s.

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

"İbtidai sinflərdə həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası fənni üzrə təlim nəticələri (FTN) aşağıdakılardır:

FTN 1. Fənninin ümumi terminlərini, təbiət hadisələrini, təbii varlıqları, dövlətin əlamətlərini, vəzifələrini, atributlarını sadalayır;

FTN 2. Fakt və prinsipləri, "cəmiyyət" və "dövlət" anlayışlarını və onun tərkibi barədə fikirlərini, dini dəyərləri, həyati bilikləri nümunələrlə izah edir;

FTN 3. Konsepsiya və prinsipləri, ekoloji bilik və bacarıqları, sağlamlığın mühafizəsini, sağlam həyat tərzi, ətraf mühitin sağlamlaşdırılması üçün layihələrin hazırlanmasını şərh edir;

FTN 4. Şəxsiyyəti formalaşdıran mənəvi keyfiyyətləri "pis" və "yaxşı"nı, ünsiyyətin əsasını təşkil edən strukturu, vətən və dövlət qarşısında mənəvi borcu təhlil edir;

FTN 5. Əşya və ideyalara, iqtisadi səmərəliliyə dair fikirlərini ümumiləşdirir;

FTN 6. Hadisələrin məntiqi ardıcılığına, təhlükəsiz davranış qaydalarına riayət etməməyin nəticələri barədə mühakimə yürüdür.

XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV. Kollektiv sualları:

I Kollektiv sualları:

1. Həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası fənninin xarakterik xüsusiyyətləri.
2. Kainatın (kosmosun) quruluşu, qalaktikalar və ulduzlar haqqında biliklər.
3. Günəş sistemi və Yer bu sistemdəki mövqeyi.
4. Yer qabığının hərəkəti. Vulkan və zəlzələlər.
5. Materik və qitələr haqqında ümumi məlumat.
6. Təbii fəlakətlər zamanı əhəlinin müdafiə edilməsi.
7. Plan, xəritə və qlobusla tanışlıq.
8. Üfün cəhətləri və onun təyini.
9. Hava təbəqəsinin quruluşu və əhəmiyyəti.
10. Havanın çirklənmə mənbələri, təmizlənməsi və mühafizəsi ilə bağlı tədbirlər.

II Kollektiv sualları:

1. Respublikamızın əsas faydalı qazıntıları.
2. Torpaq və onun tərkibi.
3. Bitkilər aləmi və onun xarakteristikası.
4. Azərbaycanın bitki örtüyü.
5. Heyvanların müxtəlifliyi və təsnifatı.
6. Azərbaycanın heyvanat aləmi və onların qorunması.
7. Mühit amilləri və onların orqanizmlərə təsir mexanizmləri.
8. İnsan bioloji və sosial varlıq kimi.
9. İnsanların sağlamlığı, onu möhkəmləndirən və pozan amillər.
10. Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında biliklər.

XVI. Fənn üzrə imtahan sualları:

1. Həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası fənninin xarakterik xüsusiyyətləri.
2. Kainatın (kosmosun) quruluşu, qalaktikalar və ulduzlar haqqında biliklər.
3. Günəş sistemi və Yerin bu sistemdəki mövqeyi.
4. Yer planeti, onun forması və ölçüləri.
5. Yer qabığının hərəkəti. Vulkan və zəlzələlər.
6. Yer səthinin quruluşu, əsas relyef formaları.
7. Materik və qitələr haqqında ümumi məlumat.
8. Təbii fəlakətlər zamanı əhalinin müdafiə edilməsi.
9. Plan, xəritə və qlobusla tanışlıq.
10. Üfüqün cəhətləri və onun təyini.
11. Hava təbəqəsinin quruluşu və əhəmiyyəti.
12. Havanın çirklənmə mənbələri, təmizlənməsi və mühafizəsi ilə bağlı tədbirlər.
13. Suyun tərkibi, əsas xassələri.
14. Dənizlər, okeanlar və şirin su mənbələri.
15. Suyun çirklənmə mənbələri və mühafizəsi.
16. Azərbaycanın daxili suları.
17. Xəzər dənizi və onun sərvətləri.
18. Dağ süxurları və onların növləri.
19. Respublikamızın əsas faydalı qazıntıları.
20. Torpaq və onun tərkibi.
21. Azərbaycanın torpaq örtüyü.
22. Mikroorqanizmlər və onların xüsusiyyətləri.
23. Göbələklər, onlardan məişətdə və tibbdə istifadə edilməsi.
24. Bitkilər aləmi və onun xarakteristikası.
25. Azərbaycanın bitki örtüyü.
26. Heyvanların müxtəlifliyi və təsnifatı.
27. Azərbaycanın heyvanat aləmi və onların qorunması.
28. Mühit amilləri və onların orqanizmlərə təsir mexanizmləri.
29. İnsan bioloji və sosial varlıq kimi.
30. İnsanların sağlamlığı, onu möhkəmləndirən və pozan amillər.
31. Ətraf mühitin mühafizəsi haqqında biliklər.
32. Dünya əhalisi və onun artımı. Əhali sıxlığı.
33. Əhalinin məskunlaşması, onun forma və xüsusiyyətləri.
34. Ailə və onun qanunları, adət-ənənələri.
35. Azərbaycanın dövlət rəmzləri.
36. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası.
37. Azərbaycan incəsənəti (məmarlıq, rəssamlıq, musiqi, zərgərlik, xalçaçılıq).

38. Dövlət və onun strukturu, idarəetmə qaydaları.
39. Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafı.
40. Beynəlxalq təşkilatlar və insan hüquqları.
41. İqtisadiyyat və sənaye sahələri. Nəqliyyat.
42. Kənd təsərrüfatı və onun inkişafı.
43. Adət-ənənələr, bayramlar və mərasimlər.
44. İslam dini və onun şəxsiyyətin formalaşmasında rolu.
45. Həyat bilgisi fənninin tədrisində təlim prinsipləri və onların qarşılıqlı əlaqəsi.
46. Həyat bilgisinin tədrisində əyani və praktik metodlar.
47. Həyat bilgisi dərslərində fəal təlim üsullarının tətbiqi metodikası.
48. Həyat bilgisinin tədrisinin təşkili metodları.
49. Həyat bilgisinin tədrisində tərbiyə məsələləri.
50. Həyat bilgisinin maddi-texniki bazası.

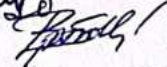
IPF-B08 "İbtidai sinfin həyat bilgisi və onun tədrisi metodikası" fənninin sillabusu 6001009 – "İbtidai sinif müəllimliyi" ixtisası (proqramları üzə) tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Sillabus "Fizika, kimya və biologiya" kafedrasının 22 yanvar 2026-cı il tarixli iclasında müzakirə edilərək təsdiq edilmişdir (protokol № 06).

Fənn müəllimi (mühazirə):

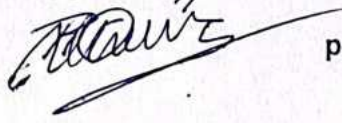
biol.f.d., dos. Q.Ağayev.

Fənn müəllimi (seminar məşğələ):

biol.f.d., dos. R.Şəmmədov.

Kafedra müdiri:

ped.e.d., prof. V.Orucov.